

hranilnici 1348 gld. 26 kr., v blagajnici 159 gld. 95 kr., na 4 privatna dolžna pisma izposojenih 425 gold.

Vložene štiri prošnje rešile so se ugodno in dalo se je podpore: Urši Zupanec v Šmartnu pri Gorenjem Gradu 50 gold., Josipu Kravsu 30 gold., Janezu Novaku 30 gold., Josipini Jerom 20 gold.

Pregledovalci računov izbrali so se per acclamationem gg. Adamič, Kavčič in Papler.

Ko je potem prišla na vrsto volitev predsednika in odbora, predlagal je g. Papler, da se g. predsedniku in odboru izreče zahvala in da se vsi zopet per acclamationem izvolijo. Predlog ta vsprejme se z dobroklici, torej so izvoljeni zopet: predsednikom dr. Anton Jarc, odborniki pa: Borštnik Ivan, Čenčič Jernej, Govekar Fran, Močnik Matej, Praprotnik Andrej, Praprotnik Fran, Tomšič Ivan.

Trgovinska in obrtna zbornica

imela je dne 28. avgusta t. l. svojo redno sejo, kateri je predsedoval zbornični predsednik g. Josip Kušar v navzočnosti vladinega komisarja gosp. c. kr. dvornega svetnika grofa Rudolfa Chorinskega.

Seje so se udeležili sledeči gospodje svetniki: Ivan Dogan, Oroslav Dolenc, Pongracij Eichelter, Alojzij Jenko, Anton Klein, Maks Krenner, Fran Omersa, Mihael Pakič, Ivan Perdani, Vaso Petričič, Filip Zupančič in Jernej Žitnik.

Gospod predsednik izjavi, da je za sklepčnost dovoljno število odbornikov navzočih, otvori sejo ter imenuje overovateljema današnjega zapisnika gosp. Maksa Krennerja in Mihaela Pakiča.

Potem naznani predsednik, da je prejel po gospodu c. kr. deželnem predsedniku baronu Winklerji sledeči dve pismi:

„Vaša blagorodnost! Vsled brzovanja Njega ekscelece gosp. vrhovnega pobočnika Njegovega veličanstva cesarja, fcm. barona Mondelna, z dne 18. t. m., blagovolilo je najmilostneje Njega c. in kr. apostolsko Veličanstvo zahvaliti se za čestitanje na Njijin najvišji rojstven, oziroma imendan, katero je Vaša blagorodnost sporočila v imenu trgovinske in obrtnijske zbornice kranjske.“

Čast mi je, da Vaši blagorodnosti to sporočim v uljudno objavo na dalje.

„Vaša blagorodnost! Vsled meni poslanega brzovanja Njega vzvišenosti gosp. vrhovnega dvornega reditelja Njega c. in kr. visokosti cesarjeviča nadvojvode Rudolfa, blagovolili sta milostno Nj. c. in kr. Visokosti presvetli gospod cesarjevič in presvetla gospá cesaričina zahvaliti se za čestitanje na Njijin najvišji rojstven, oziroma imendan, katero je Vaša blagorodnost sporočila v imenu trgovinske in obrtnijske zbornice kranjske.“

Čast mi je, da Vaši blagorodnosti to sporočim v uljudno objavo na dalje.

Zbornica je sporočili radostno na znanje vzela.

I. Gospod svetnik V. Petričič poroča po ukazu vis. ministerstva za trgovino z dne 29. junija t. l., št. 22.518, da se vsled necega posebnega slučaja želi: naj se vršitev podvzetij za pokopavanje mrličev po določitvi obrtnijskega reda uvrsti med dopuščane obrti in naj se zahteva za tako obrt poleg splošnih v §. 23. zakona z dne 15. marca 1883. drž. zak. št. 39. navedenih pogojev še posebno pogoj splošne izobraženosti in vednost krajnih razmer, ker se taka podvzetja pečajo največ s posredovanjem za popolno ali vsaj nepopolno izvršitev pokopavanja mrličev potrebnega orodja, dela in pomoči oseb in ker se taka podvzetja z ozirom na nepogojno potrebno zaupanje podvzetnikov, kakor tudi z

ozirom na njihovo nedvojno odvisnost od krajnih razmer, ne morejo prepustiti svobodni konkurenci.

Odsek ima ravno napominano željo popolno opravičeno. Podvzetniki imajo opravila, ki ne zahtevajo le zanesljivosti in zaupanja, ampak tudi občno izobraženost; oni ne občujejo le z domačimi mrličmi, ampak tudi z duhovsko in posvetno gospôsko; znati morajo tudi vse dotične naredbe. V izvrševanje tacih podvzetij potrebna je ne mala glavnicca, želeti je tedaj tudi, da se s svobodnim tekmovanjem ne oškodujejo uže obstoječa podvzetja. Odsek torej nasvetuje: zbornica naj se izreče za uvrstitev pogrebnih podvzetij med dopuščane obrti.

Predlog se vzprejme.

(Dalje prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

11.

Eukalpti.

Avstralija ima veliko samostalno rastlinstvo. Samo iz Indije se je preselilo nekaj tropskih rastlin vmeš. Dandanes se je marsikaj spremenilo, ker so Evropejci prinesli mnogo kulturnih rastlin. Zemlja ni tu posebno ugodna poljedelstvu, ali more se tem bolje razvijati živinstvo. Kar se tiče množine in lepote cvetanę, grę prvo mesto Kaplandu, in koj za njim Avstraliji. Če primerjamo rastlinstvo in živalstvo avstralsko z onim ostalih delov sveta, tedaj se nam avstralske oblike prikazujejo mnogo stareje. Vidi se nam, kakor da se nahajamo na prastarem svetu, ki je v poprejnih geologijskih dobah živel in poginil po omenjenih delih sveta. Med sesavci nahajamo v Avstraliji vzlasti vrečarje, ki so se na svetu pojavili uže v jurski formaciji. Rastlinstvo avstralsko je jako podobno onemu, ki je pri nas rastlo za terciarne dobe.

Po avstralskih gozdih rasto največ eukalpti, ki so v sorodstvu z mirtami. Ta drevesa stoję dobro narazen, in ker pod njimi ne raste niže drevje, zato je v takem gozdu dovolj prostora, na katerem se ob deževnem vremenu razvija bujna tratina, bogata paša čredam, a tudi polna najkrasnejega cvetja. Eukalptov gozd potnika izredno iznenadjuje z nenavadnim razdeljenjem svetlobe in sence. Ob robéh takih gozdov so nekdanj avstralski stanovniki pokopavali svoje mrtvece. Eukalpti so tako visoki, da presegajo vse dandanes znane gorostase v vesoljnem rastlinstvu.

Na jugu od Avstralije je velik otok, Van-Diemenova zemlja ali Tasmanija, kjer je 1792. leta francoski botanik Labillardiere prvi pot videl šop tega drevja, ki ga je izredno presenetilo s svojim vzrastom in s svojo veličino. Popisal ga je pod imenom „Eucalyptus globulus“; pridevek globulus mu je dal zato, ker ima okrogle plodove, l. 1851. popisal je Hooker gorostasne eukalpte na Tasmaniji, ki so bili do 100 metrov visoki. Eno drevo je imelo v višini enega metra nad zemljo 20 metrov v obsegu, in v višini 40 metrov še 12 metrov obsežka. Natanjčnije podatke o teh gorostasih imamo od F. Müllera, ravnatelja botaniškemu vrtu v Melbournu. Največe do takrat poznano drevo eukalptovo, in sicer (Eucalyptus collosea), dobili so v neki prekrasni dolini zapadne Avstralije. Drevo je bilo 130 metrov visoko. V višini 100 metrov še le so se pričele veje. V njegovo votlo deblo mogli so vjahati trije možje vsak na svojem konju in notri se obrniti.

Še gorostasniši od te vrste je druga vrsta (Eucalyptus amygdalina), ki doseže višino 130—150 metrov. Hayne je izmeril eno gorostasno deblo, in dobil na-

slednje številke. Od korenin pa do prve veje je bilo deblo 92 metrov visoko. Premer debla pri prvi veji je imel $1\frac{1}{3}$ m. Od prve veje pa do tje, kjer je vrh bil prelomljen, bilo je 29 m. Premer debla na tem prelomljenem mestu bil je še 1 m. širok. V vsem tedaj je imelo deblo do odlomljenega vrha 121 m. En meter nad zemljo imelo je deblo v obsegu 13 m. G. Robinson trdi, da se nahajajo te vrste eukalipti v prvotnih gozdih gotovo po 160 m. visoki.

Vzemimo najvišje eukalipse, (collosea s 130 in amygdalina s 150 m. višine), tedaj bomo to ogromno višino najlaglje in najboljše pojmi, če ji primerjamo z najvišimi ljudskimi stavbami.

Cerkev v Magdeburgu je visoka	103.6 m.
Cerkev Dom des Invalides v Parizu	105 "
Mestna hiša v Bruselju	108 "
Cerkev S. Maria d. Fiore v Florenci	108.2 "
Cerkev sv. Elizabete v Vratislavi	108.3 "
Stolna cerkev v Milanu	109 "
Pagoda v Džagernatu	110 "
Cerkev sv. Pavla v Londonu	113.3 "
Cerkev sv. Giralda v Sevili	111.5 "
Katedrala v Chartresu	115 "
Prvostolna cerkev sv. Izaka v Peterburgu (brez križa)	118.3 "
Stolna cerkev v Lübecku	120.5 "
Katedrala v Salzburgu	122 "
Cerkev M. Božje v Lübecku	123.4 "
Stolna cerkev v Freiburgu	125 "
Katedrala v Antverpeni	125 "
Cerkev sv. Petra v Rostocku	126 "
Cerkev sv. Martina v Landshutu	132.5 "
Piramida kralja Kefrena	133 "
Katedrala v Amiensu	134 "
Cerkev sv. Mihaela v Hamburgu	136.5 "
Stolna cerkev sv. Štefana na Dunaji	137 "
Piramida kralja Keopsa	137 "
Petropavelska stolna cerkev v Peterburgu	138.4 "
Cerkev sv. Petra v Rimu	138.7 "
Katedrala v Rouenu	140 "
Katedrala v Strassburgu	143 "
Cerkev sv. Nikolaja v Hamburgu	144.2 "
Stolna cerkev v Kolinu	156 "

Eukalipti tedaj bi s svojimi vrhunci še nadkrilili te stavbe.

(Konec prihodnjšč.)

Politične stvari.

Prevrat na Bolgarskem.

Teden dni je minulo, odkar se je „združena severna in južna Bolgarska“ oglasila pred Evropo in združenje „po Božji volji in idealu ljudstva“ kaže, da nahaja se sicer v nasprotstvu Turške in pa diplomatov evropskih, da najbolj prizadeta bližnja soseda kralj srbski in pa kralj grški razburjena šegata po orožji, toda posebno vojskoželjna se ne kaže ne Turška in ne omenjeni državi.

Toliko živahneje pa se gibajo diplomati v prvi vrsti Ruski in Avstrijski. Akoravno se soglasje evropskih držav in posebno združene Rusko-Avstrijske še ni krhalo, vendar se kaže, da Ruska dejansko ne more zatajevati svojega sočutja za Bolgare, katere je s težkimi žrtvami rešila izpod turškega jarma, Avstrija pa je tudi brez ovinkov izrekla svoje sočutje za Srbsko, katera se oborožuje za vzdržavanje prejšnjega stanja in svojih koristi. To kaže očitno, da v kočljivem bol-

garskem vprašanji tiči kal za mogoči razpor med Avstrijsko in Rusko.

Diplomati stavili so sicer natanko meje, do katerih sme segati vpliv Ruske in vpliv Avstrijske, toda ravno storjeno združenje Bolgarske pomenja pomnoženje ruskega vpliva na balkanskem polotoku, pomenja nevarnost, da združena Bolgarska kot magnet pritezava nase Srbsko in ravno tako sedaj prav v roke Avstrijske dano Bosno in Hercegovino. Da bi tak magnet mogel tudi za jug avstrijski pomenjati pogubno nevarnost, to razumeti zadostuje navesti samo imena Starčević in Miletič.

To kaže nam veliko pomenljivost sedanjega položaja, opravičuje pa tudi največjo pozornost avstrijskih diplomatov. Državnikom avstrijskim še bolj pa oger-skim nalaga strogo dolžnost, da Slovanov ne pritiskajo na steno, da so jim temveč po vsem pravični in da se tudi po tej poti prepreči prizadevanje sovražnikov naše države, kateri jo hočejo razrušiti, bodi-si od severa ali od juga.

To je po našem mnenju pravi obraz položaja za Avstrijo.

Druge manj prizadete države se ne brigajo toliko za ravnotežje na balkanskem polotoku, Nemška bo morebiti še prav na to delala, da se povekšan vpliv Ruske odvaga s povekšanjem avstrijskega vpliva na polotoku balkanskim ali po Bismarkovem govoriti, da se Avstrijska odrine globokeje proti jugu, v tem pa tiči naravno najhujša nevarnost za nas Slovence, kakor tudi za Čehe oziroma za vso tostransko polovico naše države. Ker nismo slepi, kaj se godi na severni Česki in ker vidimo, kako se nemško brodovje pripravlja segati doli do strani obalov jadranskega morja, zato se oživljajo v našem duhu take prikazni prihodnosti. Bog daj, da bi ostale samo take prikazni!

Da bo pa mogoče prav ocenjati pomen združene Bolgarske, dodamo tem vrsticam nekatere narodo- in zemljepisne črtice:

Južna Bolgarska (izhodna Rumelija) obsega 35.901 □ kilometrov površja in prebivalstvo 815.946, ki se po narodnosti vrstijo v 573.560 Bolgarov, 174.700 Turkov, 42.654 Grkov, 19.549 ciganov, 1306 Armencev, 4177 pa judov.

Severna (kneževina) Bolgarska meri 63.972 □ kilometrov in ima prebivalstva 2.00.919.

Za vojno južne Bolgarske izdelana so bila pravila pri berlinski pogodbi in so veljavo zadobile meseca maja leta 1879. Po teh pravilih je vojna južne Bolgarske del turške vojske in se sme za slučaj vojske rabiti v mejah evropske Turčije, višje častnike imenuje sultan nižje s stotnikom počenši pa veliki guverner v imenu sultanovem. Vojna dolžnost zadeva vsacega 20letnega domačina z malimi izjemami, in morajo oni novinci, ki pri žrebanji dobijo prvih 148 števil, služiti 2 leti pri dotičnem oddelku, vsi ostali pa po 2 meseca. Dolžnost pri vojnih služiti traja do 32. leta in po 4 leta v vojski prve vrste, druge vrste in pa rezervi. Vrh tega pa sme veliki guverner vse bojovite moške pozvati v črno vojsko. Meseca septembra vsacega leta 15dnevne vojne vaje. Vsa dežela ima 12 novaških okrajev, v vsakem so oddelki stalne vojske. Po ruskih časnikih, ki se lansko leto niso posebno pohvalno izjavljali o vojski bolgarski, mogla bi severna Bolgarska na bojišče postaviti 30.000 pešcev, 1200 konjnikov in 96 topov, južna Bolgarska pa 11.500 pešcev, 150 konjnikov in 4 topove. Ker pa vse kaže na to, da onim, ki so združenje Bolgarsko tiho pripravljali, ni bilo neznano, da je v ta nameo poleg gotovine treba zadostne, dobro oborožene in dobre preskrbljene vojne moči, tedaj tudi ni dvomiti, da bode takoj vojska vsaj še enkrat močnejša, to pričajo tudi

3. Premokro in premrzlo zemljišče stalnega nasada. V mrzlih legah, katerim je ilovnata in glinasta spodnja plast podlaga, se sadno drevje nikoli dobro ne ponaša. Ako takega zemljišča po razvođenji zboljšati in mu z nadomestitvijo rahlje zemlje potrebne gorkote, katero sadno drevje za provspev svoj neobhodno potrebuje in zahteva, preskrbeti ne moremo, bolj prav storimo, da na tako mesto sadnega drevja niti ne sadimo ne.

4. Neprava in napačna izvolitev sadnih sort za saditev na stalnem mestu. So nekatere sadne sorte, katere so „perečemu oguju“ in „raku“ kaj zelo podvržene, čemur pa sadne sorte same krive niso, nego temveč le neugodno okoliščine, v katerih se takih sort sadno drevje na stalnem mestu nahaja. Posebno rado za tema boleznima trpi drevje žlahtnih in finih namiznih sadnih sort. Zato naj se pa takih sadnih sort drevje vselej le v najboljša zemljišča in na najpripravnejše lege stalno posaja, ter naj se pri obširnih in velikih nasadih le malokdaj vporabljuje za nasad med drugo drevje.

O zahtevah drevja žlahtnih sadnih sort gledé prave lege, lastnosti zemlje itd. govorile so „Novice“ uže o svojem času na kratko. O tem znamo se morda še pozneje z domačimi sadjerejci v „Novicah“ nekoliko pogovoriti.

5. Nepopolno in le slabo zaceljene drevesne rane ter slezenje (iztakanje) drevesnega soka. Pogostoma moremo z lastnimi očmi opazovati z kako malomarnostjo se je tu in tam sadno drevje razredjevalo, snažilo in izgojevalno obrezovalo. Debele in velike veje se nepravilno in ob nepravem času raz drevo odžagajo, največkrat pa celó s kako tumpasto sekiro prav po tiransko odsečejo. Pri tem se pa navadno še na to ne misli ne, da bi se s tako manipulacijo prizadete rane gladko in pravilno porezale ter dobro in pošteno tudi zamazale, da bi se v posledici mogle dobro obteči in popolno zaceliti, ter da bi se s tem pred trohno obvarovale. Po viharjih odkrehnjene veje pusté se navadno dolgo časa na drevesu viseti; ali pa, akoravno pri hiši drv manjka, se s tem zadovolji, da se raz drevo popolnem odtrgajo in na dom za kurjavo spravijo, a za tako prizadete rane se pa navadno nihče ne briga. Tudi za rane, katere napravijo sadnemu drevju nepravilno prirejani koli in opore, ob katere se drevó na gotovih mestih leta in leta drgne; dalje za one, katere sadnemu drevju na en ali drugi način živali in ljudje sami ponevedoma zadajo, se navadno nihče še meni ne, ker se ne pomisli, da more na sadnemu drevju vsaka rana in zunanja poškodba biti neizogibni povod „perečemu ognju“.

(Dalje prihodnjič.)

Premije za napravo najboljših sadnih sušilnic

dobili so vsled odloka slavnega c. k. kmetijskega ministerstva št. 11.575 iz dné 24. septembra t. l. sledeči gospodje:

Lorenc Mencinger, župnik na Golem,
Leopold Dekleva, posestnik v Bujah, in
Andrej Staré, posestnik v Bitinjah.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 44. Uže v drugič se mi je pripetilo, da mi je detelja v drugem letu po setvi skoraj popolnem poginila. Jaz sem uže veliko detelje sejal, a tega vendar ne morem razumeti, ker je bila vselej njiva

dobro obdelana ter seme prav izbrano lepo. Morda bi mi Vi znali vzrok povedati? (K. M. v K.)

Odgovor. Pogin deteljnih rastlinic, posebno v drugem letu po setvi, čeravno so prvo leto prav čvrsto rastle, kaže vtujenost zemlje. To vtujenost opazovali so v novejšem času na mnogih krajih ter stavili za vzrok izsrkanje vseh za deteljo potrebnih redilnih snoví iz zgornje kakor tudi iz spodnje zemljine plasti. Na rodovitnih zemljah držijo drugi zopet za vzrok tej vtujenosti neko glivico, ki se tam v zemlji prav mnogobrojno zaredi, kader je večkrat detelja rastle. Učenjaki to glivico imenujejo „Peziza ciborioides Fries“. Na vsak način bodeste prav ukrenili, če deteljo manj pogostokrat na eno in isto njivo sejete ter v Vaše kmetijstvo tako kolobarjenje uvedete, da ima njiva od ene do druge deteljine setve čas, se odpočiti.

Vprašanje 45. Pri nas menijo ljudje, da škoduje teletu prvo mleko kravino precej po porodu, med tem, ko sem dostikrat čul trditi, da je to mleko za tele zdravo. Poročite, prosim Vas, Vaše mnenje. (E. R. v Š.)

Odgovor. Mleko, ko je precej po porodu še v vimenu krave (kakor tudi vsake druge živali sesalke) mora se dati iz naravnih razlogov teletu ter se to nikdar ne sme opustiti. To mleko ima nekoliko drugačo sestavo, kakor pozneje mleko, je rumenkasto, vlečljivo ter napravlja drisko. Ravno zadnja lastnost je važna, ker ta ohrani teletu zdravje. Med življenjem teleta v materinem telesu nabira se namreč v drobu teletovem neka smola, ki ni nič družega, kakor povžita pa izrabljena hrana, ki pa čeva zamaši. Ako se teletu prvo mleko ne dá, zaprejo se mu čeva, ter je treba pomagati z zdravili, kar je pa pri teletu vedno kočljivo. Kmetovalci naj toraj nikar ne mislijo, da je to mleko škodljivo, ker drugače izgleda kot navadno mleko, ampak dajo naj jo teletu, ker je ono zdravilo od narave samo ponudeno.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

12.

Potovanje skozi nubijsko pustinjo.

Dne 13. februarja smo stopili v pustinjo. Na desno in levo ob potu so ležale raztresene kosti padlih kamel. Ni se bilo bati, da bi pot zgrešili, taki ostanki so najzanesljiviši kažipoti v pustinji. Žival pogine vsled trpljenja in žeje, zvečine uže na kraju karavanskega pota. Povsodi, koder smo šli, ležalo je dovelj peščenikastih skal. Po trudapolnem maršu smo postavili šotore v zavetju visoke skalne stene. Nenavajena ježa na kamelah nas je zelo utrudila, zato smo koj šli počivat. Mesec je zlatožarno svetil na temnomodrem čistem nebesu in zvezde so se lesketale, da je bilo veselje gledati jih. Kaj takega ne vidijo nikoli stanovniki osrednje in severne Evrope. Sedaj nam je bilo jasno, zakaj Arabec in Nubijec ravno tako ljubita svojo pustinjo, kakor gorijanci svoje gore. Kdor še nikdar ni potoval po pustinji, ne poznaje njene strahote in groze, niti njene lepote in mičnosti. Karavana je poglela. Rujavi Arabci, naši spremljevalci, zabavali so se v gluho noč, mi pa smo kar koj sladko pospali. Ko je solnce vzhajalo, bili smo uže gotovi za daljno potovanje. Motali smo se še vedno med peščenikastimi hribi. Ta dan smo naleteli tudi na človeške kosti, tu in tam na cela okostja, ki so se belila na pustinjskem pesku. To so ostanki onih

nesrečnikov, ki so poginili ali vsled žeje ali vsled skrajne utrujenosti, ali pa obojega skup. Največ nesreč zgodi, se konec spomladi in v začetku poletja. Takrat neznanški pritiska vročina, človek kar ne more priti k sapi. Ubogi potnik, če ga zajame vroč veter, na pr. samum, ali še huji šamsin; gorjé mu, če ga nadlegujejo vrtinci razbeljenega peska, zaprašeni zrak, ali pa suh, žgoč vihar, ki grlo posuši in omotico napravi. Če potnik nima potrebne zaloge, da bi se poživil, tedaj onemore do celega, pade po tleh in mrtud ga polomi. Živa duša se ne zmeni za-nj, vsak ima dovolj opravka sam seboj, na prijazno sočutje v taki bedi se sploh ni zanašati pri karavanah v puštinji. Takim naporom podleže rob navadno zgodaj. Saj ni čudo! Peš mora hoditi po razbeljenem pesku, in kamelo voditi, dosti potov je tepen, hrano ima netečno in pičlo, in vodo pije sparjeno. Mrzlo in nemo gre karavana memo njega. Ako trupla ne požró jastrebi in krokerji, ali ga ne strgajo hijene, tedaj se sesuši, in naredí se mumija. Ta dan smo imeli oblačno nebo, silno je pihal zahodnjak, ter nam nesel svič v oči in v nos. Ena karavana je bila došla od Abu Hameda, postavila je šotore na samotni skali, in tudi mi smo ostali blizo nje.

Dné 15. februarija smo dospeli na konec golohribne puštinje. Prišli smo skozi dolgo, ob obeh stranéh z visokimi peščenikastimi stenami stisnjeno sotesko na prostrano rovan puštinjsko ali v suho morje. Kakor daleč je neslo oko, vse sama planjava. Do sedaj smo potovali vsaj po nekama zanimljivi pokrajini, vrstili so se peščenikasti hribi in griči s peščenimi dolinami. Ali sedaj smo stopali po širni, enolični in žalostni planjavi; oko se ni moglo spočiti nikjer, kamorkoli je pogledalo, blodilo je po golem pesku, nikjer ni bilo ugledati griča, ali kaj temu podobnega. Ali mesto tega smo vživali prirodni pojav, kakoršen se pojavlja v puštinji, gledali smo krasno „fata morgano“ od 10. ure zjutraj do 4. popoldne. Na golem, suhem pesku smo videli mnogo vode; tu reke, tam ribnjake, tu jezera, tam valovito morje. To zračno zrcalenje je bilo kedaj pa kedaj tako živo, da smo menili, še sto korakov, pa smo pri vodi, ali kakor bi trenil, minulo je vse, in žalostni smo zrlí zopet po rumenkastem razbeljenem pesku. Oh, strašne, prestrašne muke napravljajo taka zračna slepila ubogemu potniku. V skrajni utrujenosti zeva po požirku hladne vode, pa z grozo opazi, da je to zgolj „voda satanova“, kakor Arabec naziva taka zračna slepila. Osobito čisto in krasno se je videlo to zračno zrcalenje okolo poludne. Naslednjega dne nam je začela trda hoditi, voda v mehovih je jela smrdeti, ker se je uže tri dni parila na žgočem solncu, pili smo jo samo iz onih mehov, ki so bili od solnca obrnjeni, pa tudi ta je bila uže mlačna, in ni nas poživljala. Samo zjutraj smo se malo pokrepili, ker smo zvečer poprej nalili vode v vrče egipške, in jih pustili na planem, da se je tako voda malo ohladila.

Dné 16. februarija šli smo v imenu božjem zopet naprej. Ni ga bilo ugledati najmanjšega, skalnatega holma na peščenini in pod nogami se je vedno mlelo. Ko je jelo solnce više iti, prikazovale so se nam vse na okolo „fata morgane“, in še le za večera smo prilezli do Džebel Refta, to je, do strmih, porfirnih in granitnih gorá, ki smo jih bili uže poprejšnji dan ugledali. A še le 20. februarija smo okusili grozo puštinje. Vročina je bila strašna, veter paleč, kakor da iz zakurjene peči vleče. Koj zjutraj nam je poginilo pet kamel. Ljudje naši so bili opešani, le s težavo smo jih pogovarjali in naprej spravljali. Vročina in natezanje sta nas silno užejali, kar naprej bi bili pili, da voda v mehovih ni bila vsa sparjena. Smrdela je prav po gujilobi, če smo je le malo požrli, koj se nam je jelo vzdigovati

in treba je bilo malo ruma požreti, ki pa nas je zopet presilno razgrel. Poskušali smo to gnojnico piti zmešano z vinom, kisom ali rumom, pa tudi ni šlo.

(Konec prihodnjič.)

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

(Dalje.)

Preteklo sredo naznanil sem po brzojavnem potu najvažnejše dogodbe državnega zbora, namreč predložen državni proračun za leto 1886. in izid nekaterih volitev v odseke.

Državni proračun za prihodnje leto je v resnici tako ugoden, da sedanjo vlado in večino ravno za-nj po pravici zavidajo vsi nasprotniki. Se ve da s tem, da si denarni minister letos upa izhajati brez vsakega posojila, še ni rečeno, da tako ostane tudi vsa prihodnja leta; vsaj ima država še mnogo potreb. Neobhodne železnice še niso dodelane, tudi cest je še mnogo treba, za povzdigo kmetijstva in obrtnij je še mnogo storiti, tudi povodnji in druge nezgode ne mirujejo nikdar, in konečno, kdo vé, jeli se bo štrena na balkanskem polotoku mogla res razmotati mirnim potom, ali če nas sicer ne prisili nepričakovana dogodba, vojne stroške povikšati.

Vendar pa je sedanja vlada in večina v minulih 6 letih pokazala, da zna uravnati državne stroške prav v razmeri z dohodki, da si ni nikdar obetala večih dohodkov, kakor zanesljivo utemeljene in da se je po tej poti zgubil primanjkljaj v državnem proračunu.

Ako se oziramo na drugo — ogersko polovico države, kaže se nam vkljub enakih obljub tamošnje vlade ravno nasprotna prikazen. Prav nič se ne kaže, da bi se tamošnji državni primanjkljaj zgubil, ker ravno pri proračunu za prihodnje leto narastel se je od 13 na 15 milijonov.

Naš državni proračun je tedaj hud udarec za naše nasprotnike.

Izid volitev v odseke naznanil sem na kratko, tukaj dodam še nekáj. — V obče se je letos število udov posamesnih odsekov po sklepu parlamentarne komisije skrčilo tako, da ima do sedaj samo budgetni odsek 36 udov, vsi drugi do sedaj voljeni so manjši. Tako se je skrčilo tudi število železniškega odseka na 24, in ker se je pri razdelitvi udov na posamezne klube oziralo letos tudi bolj na mnogobrojnejše male frakcije, ostalo jih je za Hohenwartov klub samo 3, tedaj toliko, kolikor je bilo minulo zasedanje v njem samih Slovencev. To razdelitev naznanil je grof Hohenwart začetkom dotične klubove seje; dalmatinski poslanec Bulat oglasil je takoj, da si Dalmatinci želé enega zastopnika v tem odseku, ravno tako željo in prošnjo oglasil je dr. Poklukar gledé kranjskih slovenskih poslancev. Pri volitvi pa se je pokazalo, da so se Slovencem namenjeni glasovi cepili med poslancema dr. Tonkli in Obrezo, izvoljeni pa so bili 1 Tirolec, 1 Dalmatinec in 1 Bukovinec. Ko so se Slovenci čez to pritožili, izrekel je izvoljen Bukovinec, da takoj odstopi na dobro onemu, katerega si Slovenci izberó, ako bi se predložila železnica Slovencev tikajoča se.

Volitev načelnika v obrtnijskem odseku bila je pomenljiva zato, ker mu je bil v minuli dobi načelnik znan zmešnjavec Zallinger, za katerega so se tudi letos glasili levičarji, pa propadel je in izbran je bil na njegovo mesto dr. Hausner.

ljenjem in da se jim oni smejo izročevati še le potem, ko so društvene knjige že dotiskane in razposlane.

Odbor izreče se za to, da se Matica obrne do mestnega odbora ljubljanskega zaradi prenesenja Kopitarjevih kostij z Dunaja iz St. Markovega pokopališča, katero se sedaj razkopava in se bo kmalu razkopalo, v domačo zemljo. Isto storili so tudi drugi narodje slovanski s svojimi imenitnimi možmi, ki so tam počivali. Voli se v ta namen posebni odsek, ki naj o tej stvari poizveduje ter odboru poroča.

Matici Slovenski so na novo pristopili od 10. junija sledeči gospodje kot udje:

Bergant Lovro, župnik v Gorenjem Logatci;
 Bizjak Vinko, župnik v Laporji;
 Bizjan Ivan, c. k. kaznilniški kurat v Begunjah;
 Bralno društvo v Šempasu pri Gorici;
 Bratina Anton, veleposestnik na Ustiji;
 Brezovšek Dav., župnik pri sv. Martinu na Pohorji;
 Čitalnica v Ormoži;
 Čotar Josip, učitelj v Zgoniku;
 Dolenc Karol, župan in posestnik v Vipavi;
 dr. Fraidl Josip, c. k. sodn. pristav na Vrhniki;
 Gerdadolnik Franc, posestnik v Dolenjem Logatci;
 de Gleria Anton, trgovec v Dolenjem Logatci;
 Goljmajer Josip, kaplan na Bohinjskej Bistrici;
 Gostiša Mihael, posestnik v Gorenjem Logatci;
 Illowsky Albin, kaplan v Vipavi;
 dr. Jelenc Josip, odgojitelj na Dunaji;
 Juri Benedikt, župnik v Poličanah;
 Kernc Ivan, vodja ljudske šole v Gorenjem Logatci;
 Klobovs Ivan, kaplan v Štanjelu;
 gospa Kogoj Marija, posestnica v Gorenjem Logatci;
 Korman Franc, župnik v Mežici;
 Košar Jakob, župnik na Zgornji Polskavi;
 Koželj Anton, duh. oskrbnik v Skopem;
 Krajnc Vekoslav, bel. koncipijent v Ormoži;
 Kralj Ignacij, bogoslovec v Gorici;
 Kralj Josip, župnik pri D. M. v Puščavi;
 Kramer Andrej, c. k. okr. tajnik v Gor. Logatci;
 Kunstič Ivan, učitelj v Sevnici;
 Lavrenčič Matej, posestnik in deželni poslanec na Vrhopolji;
 Lednik Anton, kaplan v Žavci;
 Lenček Franc, veleposestnik itd. na Blanci;
 Levec Anton, c. kr. sodn. pristav v Sevnici;
 gospa Mayer Karolina, posestnica itd. v Vipavi;
 Mavrič Ivan, župnik na Ustiji;
 Mesar Ivan, župnik in duhovni svetovalec na Bohinjskej Bistrici;
 Mlakar Ivan, kaplan v Pazinu;
 Novak Josip, župnik v Povirji;
 Petan Franc, župnik pri sv. Venclji;
 Petrič Martin, posestnik v Dolenjem Logatci;
 Prešern Ivan, kaplan v Sevnici;
 Razboršek Josip, dekan na Bledu;
 Rozman Robert, redovnik v Varaždinu;
 Rudolf Ivan, učitelj na Vrabcāh;
 Rybař Otokar, pravnik na Dunaji;
 Sedej Andrej, strojevodja v Seegrabnu pri Ljubnem;
 Silvester Franc, trgovec v Vipavi;
 Skubin Anton, c. k. vadniški učitelj v Gorici;
 Smolé Josip, posestnik v Dolenjem Logatci;
 Soršak Ignacij, posestnikov sin v Kropi;
 Stajer Franc, c. kr. notar v Metliki;
 Starkl Mijo, c. k. kancelist v Sevnici;
 Širca Josip, trgovec v Žavci;
 Škerjanc Rok, nadučitelj v Makolah;
 dr. Šmidinger Karol, c. k. notar v Kameniku;
 Šola v Metliki;
 Štubelj Leopold, bogoslovec v Gorici;

Šuflaj Daniel, c. k. okr. sodnik v Velikih Lašičah;
 Teran Ivan, duhovnik v Štorjih;
 Vezjak J., učitelj v Slatini;
 Volkar Andrej, c. k. okrajni komisar v Karlinu na Českem;
 Vrunkar Radoslav, učitelj v Makolah;
 Zajec Franc, c. kr. gozdar v Gorenjem Logatci;
 Zarnik Josip v Vipavi;
 dr. Zbašnik Fr., c. kr. vladni koncipist v Ljubljani;
 Žigon Franc, bogoslovec v Gorici, — vsi kot letni plačniki.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

12.

Potovanje skozi nubijsko pustinjo.

(Konec.)

Nenadoma zagledamo vrsto jezdecev na horizontu; vstrašili smo se nekoliko, češ, da so roparji. Prigotovili smo se nemudoma na odpor, kamele smo izročili služabnikom, mi in naši vodniki pa smo se spustili brzo proti došlecem. Kmalu smo se prepričali, da ne bode nevarnega posla z neprijateljem. Karavana je bila paševe žene iz Hartuma, peljala je svojega sina v Kairo. Gospá je sedela vsa zagrnjena na kameli in je nismo mogli videti. Malo smo se pomenili z njenim sinom in s častniki, ki so ga spremljevali, potem smo šli vsak svoj pot.

Do Abu Hameda ob Nilu, kamor smo bili namenjeni, imeli smo še 13—14 karavanskih ur. Prejasno nam je bilo, da nikakor ne kaže dalje hoditi, če nočemo priti v nesrečo in škodo. Posvetovali smo se z vodniki, kaj bi bilo učiniti. Ukrenili smo, da vodo, razen nekaj malega za svoje največe potrebe, prepustimo Nubijcem, da se napijejo, potem naj gredó s par vodniki naprej, in hodijo celo noč, da poprej dospejo v Abu Hamed in drugi dan nam pošljejo hladne vode na spočiti kameli. Slastno so padli ljudje po gnojnici in jo posrebali; na to smo se ločili. Tudi mi smo šli naprej do polnoči, naposled smo obstali in popadali po pesku. Ker je bila hladna noč, pospali smo kmalu. Ali begale so nas grozne sanje. Sanjalo se nam je o domačih planinskih dolinah z bistrimi studenci. Ko smo se prebudili, oj groze, suha usta, a studencev nikjer. Radi bi bili pili vodo v mehovah, pa ni šlo, te vode ni bilo moči doli spraviti, kar ustavila se nam je; če smo samo pogledali mehove, uže se nam je jelo vzdigovati.

Napočil je 21. februarij. Sami sebi smo se smilili, ko smo morali piti na tej gnojnici skuhan kavo. Ob solnčnem vshodu smo odrinili naprej. Došli smo troje naših kamel od poprejšnjega dne, ki so ponoči onemogle in pocepale. Tudi danes je bila vročina neznanska, kakor poprejšnji dan, in mi smo jo še huje čutili. Žeja nas je klala grozovito, nekaterim je slabo prišlo, tudi mene so obhajale slabosti. Ali ko je sila priklopela do vrha, opazil je šejk Hussein na daljnem horizontu peščne planjave črno piko, in bistro njegovo oko je koj spoznalo, da je to kamela. Ali smo bili veseli! Začutili smo z novega čilo moč v sebi, in hiteli smo, kar se je dalo, svojim rešiteljem naproti. Hussein je uganil. Eden naših ljudi je prinesel dovolj vode na novi kameli. Poskakali smo na tla, mehove odrezali in pili smo potem na vse pretege, ne gledé na to, da bi nam utegnili škodovati. Da-si je bila voda nilska mlačna in kalna, vendar se je nam prilegla na vso moč, vse žive dni se nisem napil tako dobro, kot ta pot.

Ljudje in žival smo se pohlادili in pokrepili. Potem smo se spustili brzo naprej, da prej ko prej pridemo do svojega cilja. Uže smo ugledali palme ob Nilu, in kmalu na to tudi veličanstveni veletok; pozdravili smo ga z glasnimi „urá!“ Popoludne ob štirih smo dospeli v Abu Hamed. Prestale težave in velike nevarnosti pa so se nam zdele sedaj kot — sanje.

Politične stvari.

Govor poslanca Riegerja

v 8. seji državnega zbora 17. oktobra 1885.

Visoka zbornica! Od več strani čujejo se izjave, da je adresna debata odveč, da se namreč pri njej duhovi boré, občni blagor pa nima ničesa od tega in da bi bilo pač bolje pečati se s koristnimi in praktičnimi postavami.

Jaz se ne morem poprijazniti s temi nazori in sploh dvomim, da bi bile tiste postave posebno izvrstne ki se v velikih parlamentih napravljajo. Meni je v tem oziru veliko bolj všeč takozvan „conseil d'etat“ (državni svet), ki za primerne postave sam skrbi, jih pripravi in že gotove zbornici predloži v formelno potrditev; dalje pa tudi mislim, da je prestolni govor v vsaki ustavni državi potreben. V njem ravno razvija se duševno delo na političnem polji in se prosto pokaže politična stran današnjega časa. To je izvestno podučljivo za vlado, za vladarja in za vse, ki so svoje življenje politiki posvetili; tudi če se slišijo tako čudni nazori, kakor smo jih ravnokar čuli iz ust gospoda predgovornika (Carnerija). (Oho! na levi.) Tudi taki so podučljivi. Gospoda moja, v najnovejšem času nam resnično ne manjka izjav, ki označujejo današnji politični svet; programe strank imamo in dve adresi ste pred nami, iz katerih odsevajo jako določni razni strankarski nazori. Adresa manjšine je letos posebno v svojem drugem delu jako zbadljiva, tako za česki narod, kakor tudi za vlado samo. Posebno v svoji poslednji točki podobna je popolnoma — nekolekovani prošnji za kak portfelj, kakor se je na tej strani nek častit govornik izjavil.

O tem nečem dalje govoriti. Pač pa sem prisiljen nekaj besed spregovoriti na obrambo českega naroda gledé tolišnih obdolževanj, ki se mu na glavo valé. Posebno jedna točka se nam vedno očita, da se namreč še vedno držimo državnopravnih nazorov, s kakoršnimi smo vstopili v to zbornico. Da, gospôda moja, moji tovariši so me pooblastili (čujte, čujte! na levi), da Vam povem, da se res še vedno držimo tistega prepričanja, ki smo ga imeli ob našem vstopu (dobro! na desnici) in se ga hočemo tudi na dalje držati. Nam ni drugače mogoče, kajti to je najboljšo prepričanje našega naroda, in na tej podlagi nas je narod volil, nas, kakor tudi poslance velikoposestva (čujte, čujte! na levi), kajti to prepričanje čitati je bilo tudi po onih volilnih oklicih. (Prav res! na desni.)

Gospôda moja! Presvitli cesar bil je tako milostljiv da je to naše prepričanje v kabinetnem pismu 26. septembra 1871 smatral za opravičeno in ko smo vstopili v to zbornico nam je naše nazore presvitli cesar tudi potrdil. Ker smo si v svesti tega potrjenja iz najvišjega prestola, nam je pač vse jedno, ali nam nasprotna stranka naše prepričanje očita ali ne. (Tako je! Dobro! na desni.) Če pa trdite, da se ustavi odtegujemo, Vam rečem, da se motite. Ravno na podlago ustave nadjamo se, da se opirajo nazori o našem pravu. (Tako je! na desni.)

Gospodje nasprotniki pozabijo, da so v najvišjem diplomu vse pravice in prostosti raznih kraljevin izrecno našteje, da naj se ohranijo, in da se je na višjem prestolu tedaj izreklo prepričanje, da se obdrže le tiste pravne razmere, ki imajo svoje korenine v zgodovini deželá in v pravni zavesti narodov. (Dobro, dobro! na desni.)

Ker je pa znano, da ustava izjavlja izrečno tudi imenovane temeljne postave za svoj del, ker v svoji skupnosti ravno državno ustavo napravljajo, je iz tega pač jasno, da smo v tem oziru na ustavnih tleh, držeči se svojih nazorov; sicer se pa o tem nečemo dalje prepirati.

Gospôda moja! spričevala nam ne morete odreči, da od kar smo v tej visoki zbornici, nismo še nikdar prepira iskali; posebno pa že ne o tem vprašanji, ktereга smo se do sedaj nalašč ogibali, kar se je le dalo. (Tako je! na desni). Ogibali smo se vsake priložnosti, samo da se ognemo prepira, ker nam je bilo na tem ležeče, da se mir ohrani med nami v tej visoki zbornici in ker smo želeli kaj praktičnega doseči in avstrijske razmere po mirnem potu v red spraviti ter jih k boljšemu razvoju privedi.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 23. okt. (Iz državnega zbora.) Včeraj uže pričelo se je zborovanje delegacij, državni zbor pa še danes nadaljuje nadrobno posvetovanje o adresi. V delegacijah volil se je za predsednika grof Fr. Falkenhayn, za podpredsednika pa Chlumecki. Minister vnanjih zadev grof Kalnoky predložil je delegaciji proračune in računске sklepe in pa predloge, da se rabo dovoljenih kreditov podaljša, dalje pa je naznanil, da bo cesar ogersko delegacijo sprejel jutri 24. t. m. ob 12., delegacijo avstrijsko pa ob 1. uri. — Po volitvi zapisnikarjev in rediteljev izvolil se je vsled predloga grofa Hohenwarta budgetni odsek 21 udov in pa peticijski odsek 9 udov. Predsednik budgetnega odseka postal je potem grof Hohenwart.

Pa vrnimo se v zbornico poslancev na uni konec novega parlamenta, kjer se je takoj po seji delegacije pričelo zborovanje s tem, da se je nadaljevala nadrobna razprava o adresi. — Kaj hočem reči v obče o tej adresni debati?

Jaz sem prav zadovoljen ž njo, tudi večina državnega zbora tako, ker govorniki desnice so častno zmagovali s svojo vsim avstrijskim narodom pravično, za državo našo edino pravo zastavo. Dalje pokazala je večina svoje odločno okrepcanje, ker je tudi vsem mogočim nasprotnikom nasproti zmagala z odločno in zanesljivo večino 24 glasov. Večina more tudi zato biti zadovoljna z adresno razpravo, ker so njeni govorniki brez izjeme z največjo zmernostjo govorili in svetu dokazali, da je ravno enaka pravica za vse narode nemške in nenemške in pa dobrohotna zmirnost ljudskih zastopnikov edina pot, po kateri je mogoče državi dati mir in moč.

Večina državnega zbora sme tudi zadovoljna biti z vedenjem nasprotnikov njenih v manjšini.

Žugalo se je uže od letošnje spomladi z „ojstro“ stranko z najojstrejo stranko najojstrejših besedi in najojstrejšega dejanja. No, sedaj so govorili, sedaj so upili in razsajali najojstrejši govorniki. Pa kaj so s tem dosegli? Dosegli so, da jih svet sedaj pozna, dosegli so, da se jih sramujejo celó njihovi prijatelji z levice, in dosegli so, da je večina zbornice in vlada ravno s tem